

Nr 536

Av herr **Lundberg**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 115, angående vissa markförvärv för försvaret.*

I proposition nr 115 angående vissa markförvärv för försvaret föreslår Kungl. Maj:t att Prästtomta skjutfält utvidgas genom att 2 600 hektar från Gullbergs kronopark och 2 600 hektar av enskild mark tillföres detsamma. I det nedbantade förslaget räknas med att omkring 250 personer fördelade på 75 hushåll skall flyttas. Området är beläget inom norra Östergötlands skogsbygd och utgöres av bl. a. viktig skogsproduktiv mark, och skogsindustriernas råvaruförsörjning måste allvarligt påverkas av bortfallet; likaså inverkar denna utvidgning av skjutfältet på den nuvarande och framför allt på den framtida elkraftförsörjningen av stora delar av Östergötland. Både ur befolknings- och näringspolitisk synpunkt är den föreslagna utvidgningen av mycket stor betydelse, och vid en realistisk bedömning kan den ändock betecknas som partiell och icke slutgiltig.

Att i nuvarande tid anlägga ett skjutfält i Mellan- och Sydsverige måste anses i högsta grad orealistiskt. Vapentekniken även när det gäller konventionella vapen har kraftigt utvecklats, och takten förefaller att öka. Robotprojektilerna etc. kräver övningsfält av en storleksordning och en avskildhet som icke står till buds annat än möjligen i Norrland. Om övningsfält förläggs i Syd- och Mellansverige kan detta givetvis motiveras av personella hänsyn men icke ur försvarsövnings synpunkt.

I annat sammanhang har diskuterats att ett övningsfält för robotvapen skall förläggas till Norrbotten och att preliminära överenskommelser om ett sådant skjutfält redan är vidtagna. Storleken av detta skjutfält förefaller realistisk med hänsyn till den nuvarande och kommande vapentekniska utvecklingen. Inte minst gäller det att militära övningsfält i största möjliga utsträckning kan skyddas från radar eller annan teknisk insyn från främmande makt. Även Vilhelminaprojektet eller annan plats i Norrland kan vara lämplig. Ur olika synpunkter måste det ur både försvars- och ekonomisk synpunkt vara angeläget att skjutfältsövningar med både robot- och andra pjäser koncentreras till samma skjutfält.

Evad det gäller Gullbergsprojektet, om det skall ha någon militär övningsuppgift, måste det inom en snar framtid utvidgas med därav följande konsekvenser. Dess läge skyddar inte för en radarinsyn utifrån, och dess närhet av stora befolkningscentra omöjliggör övningar med de vapen som vapentekniskt kan komma att ingå i vårt försvar.

De kostnadsmässiga beräkningarna är begränsade till de rent militära.

Bygdens och länets industriella och ekonomiska liv i övrigt måste åsamkas mycket allvarliga förluster och på längre sikt vida överstiga de militärt kostnadsberäknade utgifterna. Om militären av personliga skäl anser att Norrland ur bosättningssynpunkt icke är attraktivt och statsmakterna accepterar denna synpunkt, torde underlaget för att anlägga nya eller utvidgade skjutfält i Syd- eller Mellansverige endast kunna motiveras ur militär trivsel- och sysselsättningssynpunkt.

Försvarets oerhörda kostnader och dess tekniska utveckling gör det nödvändigt att även vårt land realistiskt planerar dess utformning och placeringen av våra militära grupperingar till platser där de bäst kan fylla sin militära uppgift. Behovet av militära skjutfält i robotåldern kan givetvis diskuteras, men om det anses föreligga ett verkligt behov av desamma måste vi också acceptera att placera dem till norrlandsområdena, där markområden står till förfogande.

Frågan om en samordning av skjutfälten och deras placering till ett lämpligt markområde i Norrland måste ur behovs- och lämplighetssynpunkt allvarligt utredas. Norrland är i vårt land det minst tätbefolkade, stora ödemarksområden står till förfogande, och de har de bästa möjligheterna — om det nu med de nuvarande och kommande tekniska hjälpmedlen är möjligt — att bäst skydda oss från främmande kontinuerlig insyn.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta

att avslå Kungl. Maj:ts proposition med förslag om utvidgning av Prästtomta skjutfält och de därmed föreslagna markförvärven samt anslaget att till Vissa markförvärv för armén för budgetåret 1959/60 anvisa ett investeringsanslag av 5 200 000 kronor.

Stockholm den 10 april 1959

John Lundberg
